

Liselere Geçiş Sınavı'nda (LGS) Yer Alan Türkçe Sorularının Türkçe Dersi Öğretimi Programı Bağlamında İncelenmesi¹

İbrahim AYDIN² - Mevlüt GÜLMEZ³

Makale Bilgisi	Öz
<p>Geliş: 23.07.2024 Kabul: 28.09.2024 Yayın: 30.09.2024</p> <p>Anahtar kelimeler:</p> <p>LGS, Türkçe Dersi Öğretim Programı, Dil Becerileri.</p>	<p>Bu araştırmanın amacı ülkemizde ilköğretim kademesinden ortaöğretime geçişte uygulanan 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında gerçekleştirilen Liselere Geçiş Sınavı'nda bulunan Türkçe problemlerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı açısından incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda dört yılda gerçekleştirilen (2018, 2019, 2020 ve 2021) Liselere Geçiş Sınavı'nda yer alan Türkçe sorularının, Türkçe dersinin hedeflerini belirleyen ve sınırlarını çizen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda bulunan beceri alanları ve kazanımları yansıtırma durumu bakımından ele alınmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin sağlanmasında doküman incelemesi tekniğine başvurulmuştur. Sağlanan veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilerek mevcut verilerin dağılımı yüzde ve frekans değerleri biçiminde tablo ve grafikler üzerinden sunulmuştur. Ayrıca verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesinde uzman görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmada her bir yılda 20 soru olmak üzere toplamda 80 Türkçe sorusu üzerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen verilere göre dört yılda gerçekleştirilen LGS uygulamalarında ağırlıklı olarak okuma becerisine ve düşük düzeyde yazma becerisine dair sorular yer aldığı tespit edilmiştir. Okuma ve yazma becerisi bağlamında da kimi kazanımlara yönelik soruların her uygulamada yer aldığı kimi kazanımların ise hiçbir uygulamada soru olarak sınavlarda yer almadığı anlaşılmıştır. Bunun yanında dinleme ve konuşma beceri alanlarına dair herhangi bir sorunun da söz konusu dört yılda gerçekleştirilen sınavlarda yer almadığı görülmüştür.</p>

The Turkish Questions Included in the High School Transition Exam (LGS) are Examined in the Context of the Turkish Language Teaching Program

Article Info	Abstract
<p>Received: 23.07.2024 Accepted: 28.09.2024 Online: 30.09.2024</p> <p>Keywords:</p> <p>LGS, Turkish Course Curriculum, Language Skills.</p>	<p>The Turkish language questions in LGS are examined in the context of the Turkish Language Teaching Program. Turkish questions in LGS a conducted in the last four years (2018, 2019, 2020 and 2021) were discussed in accordance with the skill areas and achievements in the Turkish Course Curriculum updated in 2019. The study was carried out using the qualitative research method. In order to obtain the data, the document analysis method was used. The data obtained were analyzed using the content analysis technique and the distribution of the available data was presented in the form of percentage and frequency values via tables and graphs. In addition, expert opinions were sought in the data collection and analysis of the data. In the study, a total of 80 Turkish questions were examined, including 20 questions in each year. According to the data obtained as a result of the study, it was determined that the LGS applications conducted in the last four years mainly include questions related to reading ability and minimum level of writing ability. In the context of reading and writing skills, it was understood that some of the questions related to achievements were included in each application, and some of the achievements were not included in the exams as questions in any application. In addition, it was found that any problems related to listening and speaking skills areas were not included in the exams conducted in the last four years.</p>

¹ Bu çalışmada, birinci yazarın ikinci yazarın danışmanlığında yürütmüş olduğu yüksek lisans tezinin verilerinden yararlanılmıştır.

² Sorumlu yazar, Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye, ORCID: 0000-0003-2421-9229, ibrahimaydin94@outlook.com

³ Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Türkiye, ORCID:0000-0002-4082-0164, mgulmez@gmail.com

Bu makaleden alıntı yapmak için/ To cite this article:

Aydın, İ. ve Gülmez, M. (2024). Liselere Geçiş Sınavı'nda (LGS) yer alan Türkçe sorularının Türkçe dersi öğretimi programı bağlamında incelenmesi. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi*, 5(1), 67-82.

Giriş

Dil, sözlü ve yazılı olmak üzere bildirişimde kullanılan, doğuşumuzla birlikte hazır bir şekilde bularak edinmeye giriştiğimiz, insanoğluna has, pek güçlü bir sistemdir; düşünme ve düşünüleni ifade etme dizgesidir (Aksan, 2006, s.13). Bu bağlamda ana dili; insanların düşünmesinde, iletişim kurmasında, dünyayı anlama ve anlamlandırmasında başat bir role sahiptir denilebilir. Eğitim-öğretim sürecinin başlamasıyla birlikte aile ve çevreden edinilen ana dilinin kaideleri, özellikleri, sınırları daha sistematik bir şekilde öğrenilmekte ve kullanılmaktadır. Özetle ana dili eğitiminin, ilkokul sürecinde seslerin öğrencilere öğretilmesiyle başlayan ve her sene farklı dil kural ve özelliklerinin kazandırılmasıyla devam eden bir süreç olduğu söylenebilir. Dolayısıyla ana dili eğitimi hassas bir süreçtir ve planlı bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Ülkemiz genelinde ana dilinin öğretimi Türkçe Dersi Öğretim Programı (TDÖP) çerçevesinde sağlanmaktadır. TDÖP’le birlikte Türkçe öğretiminin hedefleri belirlenir ve Türkçe öğretimiyle birlikte öğrencilere kazandırılması arzulanan davranışlar sistemli bir şekilde sunulur. TDÖP (MEB, 2019, s.8) ile birlikte öğrencilerin *“dinleme/ izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi; Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması; okuduğu, dinlediği/ izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması”* hedeflenmektedir. Bununla birlikte ana dili eğitimi sürecinin hedeflerine ulaşip ulaşmadığının tespit edilmesi süreç adına önemlidir.

Öğrenme ortamında ölçme ve değerlendirme etkinlikleri genel manayla öğretim hedeflerinin ortaya konmasında rehberlik görevi görür, öğretmen ile öğrencilere sürecin niteliğine dair dönüt verir ve öğrencinin güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkararak öğrencileri öğrenme hususunda teşvik etmektedir (Yalçınar, 2006). Bu bağlamda ülkemizde de eğitim-öğretim kademelerinin sonunda öğrencilerin edinmeleri beklenen bilgi ve becerileri ne derecede edindikleri saptamak ve sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçmek gayesiyle merkezî sınavlar uygulanmaktadır. Geçmişten günümüze değişen ihtiyaçlar, eğitim sistemleri ve dolayısıyla eğitim programları doğrultusunda sınav sistemlerinin de değişmekte olduğu görülmektedir (Türkan vd., 2020). Ülkemizde geçmişten günümüze gerçekleştirilen sınav sistemleri ise 2000’li senelerin ilk yıllarında gerçekleştirilen Liselere Giriş Sınavı (LGS), 2004-2008 seneleri arasında gerçekleştirilen Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS), 2013 yılından 2017 senesine kadar uygulanan Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) sınav sistemleridir. İlki 2017-2018 yıllarında uygulanan LGS (Liselere Giriş Sınavı) ise merkezî yerleştirme sınavlarının sonucusu olmuştur (Buldur ve Acar, 2019). Liselere Geçiş Sınavı (LGS), sınav yoluyla öğrenci alan Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri ve Özel Program ve Proje Uygulayan Ortaöğretim Kurumlarında öğrenim görecek öğrencileri belirlemek gayesiyle gerçekleştirilmektedir (MEB, 2018). Ortaokuldan mezun olan öğrencilerin sadece %10’u nitelikli okullara kayıt olabilirken %90’ı adrese dayalı kayıt sistemi gereğince evlerine en yakın tercih ettiği beş okuldan birine yerleştirilmektedir. Herhangi bir tercihi doğrultusunda bir liseye yerleşemeyen öğrenciler ise açık öğretim liselerine kaydedilmektedir (Demir ve Yılmaz, 2019). Sınava 8.sınıf seviyesinde resmi ve özel ortaokul öğrencileri, açık öğretim ortaokulu öğrencileri, imam hatip ortaokulu öğrencileri, geçici eğitim merkezi öğrencileri ve yurtdışındaki eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrenciler kabul edilmektedir (MEB, 2019). Sınavların geliştirilmesi sürecinde ise 8. sınıf programları (kazanımları) göz önüne alınmaktadır (MEB, 2019). Sınavda toplam 90 soru yer almakta ve iki oturumda uygulanmaktadır. Sabah oturumundaki sözel bölümde 50 soru, öğle oturumunda uygulanan sayısal kısımda ise 40 soru bulunmaktadır. Türkçe, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük,

Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi ve Yabancı Dil alt testleri sözel bölümde; Matematik ve Fen Bilimleri alt testleri sayısal bölümde bulunmaktadır (MEB, 2018). LGS öbür sınavlarla konu bakımından benzerlik gösterse de soru tiplerinde farklılık olduğu görülmektedir. Soru şekilleri eğitim-öğretim sistemine uygun biçimde sorgulayan, düşünen, anlama yetileri güçlü fertler yetiştirme gayesiyle meydana getirilmiştir (Calp ve Alpkaya, 2021).

Ulaşılabilir alanyazın tarandığında yakın süreçte merkezî sınavlarda yer alan Türkçe sorularının (Calp ve Akkaya, 2021; Kaya, 2021; Vural,2020; Ekinci ve Bal, 2019; Akyürek, 2019; Cayhan ve Akın, 2015; Yorgancı, 2015) farklı zamanlarda farklı çerçeveler içerisinde ele alındığı görülmektedir. Nitekim mevcut çalışmalar incelendiğinde merkezî sınavları Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) bağlamında hem her uygulama yılı özelinde hem de yıllar bağlamında bütüncül bir şekilde ele alarak derinlemesine inceleyen ve yıldan yıla meydana gelen değişimleri ortaya koyan çalışmaların eksikliği dikkat çekmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada son dört yılda gerçekleştirilen LGS sınavındaki Türkçe sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programına (2019) göre durumu tespit edilip açıklanmış ve sıklık değerleri ve yüzdeleri verilmiştir. Daha sonra yıllara göre durumu ifade edilmiştir.

Araştırmanın amacı ülkemizde ilköğretim kademesinden ortaöğretime geçişte uygulanan Liselere Geçiş Sınavı'nda bulunan Türkçe sorularının (2018, 2019, 2020, 2021) Türkçe Dersi Öğretim Programı açısından incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda Liselere Geçiş Sınavı'nda bulunan Türkçe sorularının, Türkçe dersinin hedeflerini belirleyen ve sınırlarını çizen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda bulunan beceri alanları ve kazanımları yansıtma durumu ele alınmıştır. Araştırmanın hedefi doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. 2018 LGS Türkçe sorularının TDÖP'e göre durumu nasıldır?
2. 2019 LGS Türkçe sorularının TDÖP'e göre durumu nasıldır?
3. 2020 LGS Türkçe sorularının TDÖP'e göre durumu nasıldır?
4. 2021 LGS Türkçe sorularının TDÖP'e göre durumu nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada LGS'de bulunan Türkçe sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma nitel araştırma ile yürütülmüştür. Özdemir (2010) tarafından nitel araştırma yöntemi, toplumsal olguları bağlı oldukları ve içinde oldukları ortamda doğal görüntüleriyle gözleme, mülakat veya belgeleri inceleme yoluyla bilgi sahibi olma ve bu bilgileri çözümleyerek kuram meydana getirme olarak da tarif edilmektedir.

Araştırma ölçme değerlendirme uzmanlarının görüşlerinin alınması ve benzer nitel araştırmaların incelenmesi sonucunda “tarama modeli” çerçevesinde biçimlendirilmiştir. Tarama modelleri geçmişte veya bugünde süren bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi hedefleyen çalışmalar olarak açıklanabilir. Araştırmanın konusunu oluşturan fertler, nesnelere ya da olaylar kendi koşulları dahilinde açıklanmaya çalışılır ve onları hiçbir şekilde etkileme ya da üzerlerinde değişiklik yapma çabası benimsenmez. Öğrenilmek istenenler bulunmaktadır ve de onlar orada mevcuttur. Bu hususta mühim olan onları uygun bir şekilde gözlemek ve tespit edebilmektir (Karasar, 2006, s.

77). Bu kapsamda LGS Türkçe bölümünde yer alan sorular, üzerlerinde hiçbir değişiklik yapılmadan Türkçe Dersi Öğretim Programına göre incelenmiştir.

Araştırma Materyalleri

Çalışmada incelenen materyaller, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Çoğunlukla nicel konularda tercih edilen olasılık temelli örnekleme yöntemlerinin aksine amaçlı örnekleme yöntemi, nitel araştırma yöntemi içinde oluşmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi, kapsamlı durumların titizlikle ve detaylı bir biçimde ele alınmasına imkân vermektedir. Bu kapsamda amaçlı örneklemede, pek çok durumdaki olguların ve olayların ortaya konulmasında yarar sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 118; Patton, 1987). Bu çalışmada da veri kaynağı olarak 2018 LGS Türkçe soruları, 2019 LGS Türkçe soruları, 2020 LGS Türkçe soruları ve 2021 LGS Türkçe soruları olmak üzere son dört yılda LGS Türkçe alt testinde yer alan sorular seçilmiş ve çalışmanın amacı doğrultusunda belirlenen ölçütlere göre incelenmiştir.

Çalışma materyallerinin seçiminde Türkçe öğretimi alanında uzman iki öğretim üyesinin uzman görüşleri alınmıştır. Çalışmanın materyallerini oluşturan LGS Türkçe sorularının dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. LGS’de Yer Alan Türkçe Sorusu Sayılarının Genel Dağılımı

Yıllar	Türkçe Soru Sayısı
2018	20
2019	20
2020	20
2021	20
Toplam	80

Tablo 1’de görüldüğü üzere 2018 LGS sınavında 20, 2019 LGS sınavında 20, 2020 LGS sınavında 20 ve 2021 LGS sınavında 20 soru yer almıştır. Sön dört yılda gerçekleştirilen sınavlarda ise toplamda 80 Türkçe sorusunun yer aldığı anlaşılmaktadır.

Veri Toplanması

Çalışmanın verileri toplanırken tarama modeline uygun olarak doküman incelemesi tekniğinden faydalanılmıştır. Doküman incelemesi, çalışmanın hedefleri doğrultusunda durum ya da durumlar ile alakalı bilgi sağlayan yazılı araçların analizidir (Yıldırım, Şimşek, 2016). Doküman incelemesini Karasar (2006), durumu gösteren belgelerin ele alınması ve bulgulara erişilmesi şeklinde ifade etmektedir. Doküman incelemesi, incelenmesi hedeflenen durum ve olaylar ile alakalı bilgilere yer veren yazılı araçların ele alınmasını kapsamaktadır. Ayrıca doküman incelemesi nitel çalışmalarda yalnızca bir veri toplama yöntemi olarak bulunacağı gibi diğer başka veri toplama yöntemleriyle birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, s. 189).

Bu bağlamda araştırmada 2018 LGS Türkçe, 2019 LGS Türkçe, 2020 LGS Türkçe ve 2021 LGS Türkçe soruları olmak üzere son dört yılda merkezî sınavlarda yer alan Türkçe soruları 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı doğrultusunda araştırmanın problemleri temel alınarak doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Analiz gerçekleştirilirken üç Türkçe uzmanının görüşleri de alınmıştır. Veri toplama sürecinde birinci aşamada araştırma materyalleri olarak kullanılan 2018 LGS Türkçe, 2019 LGS Türkçe, 2020 LGS Türkçe ve 2021 LGS Türkçe sorularına T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Müdürlüğü resmî sitesi üzerinden, Türkçe

Dersi Öğretim Programı'na da T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı resmî sitesinden erişim sağlanmıştır. LGS'de bulunan Türkçe soruları Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki beceri alanları ve kazanımlar bağlamında Türkçe eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesinin de görüşleri alınarak incelenmiştir. Bu doğrultuda ilk olarak tespit edilen kazanımların Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) hangi beceri alanı başlığının altında yer aldığı belirlenmiştir. İkinci aşamada ise soruların kazanımları yansıtma durumu üzerinde çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada veriler analiz edilirken içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda veri analizi sırasıyla “verilerin analiz için hazırlanması, organize edilen verilerin kodlanarak temaların belirlenmesi ve verilerin tablolarla birlikte raporlaştırılması” olmak üzere üç aşamaya ayrılır (Creswell, 2007). Çalışmanın verilerinin analizi de bu bağlamda yapılmıştır.

“İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.227). Bu amaçla araştırmacı tarafından hazırlanan ham veri tablolarından ulaşılan veriler üç Türkçe alan uzmanının görüşleri doğrultusunda nihai karar verilerek tablolara işlenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı ve PISA Okuma Becerisi Yeterlikleri için farklı farklı hazırlanan ham veri tablolarına işlenen veriler her bir başlık için oluşturulan “Excel” dosyasında yüzde ve frekans değerleri hesaplanarak analiz edilmiştir. Tespit edilen veriler araştırma problemleri doğrultusunda tablo ve grafikler aracılığıyla sırasıyla sunulmuştur.

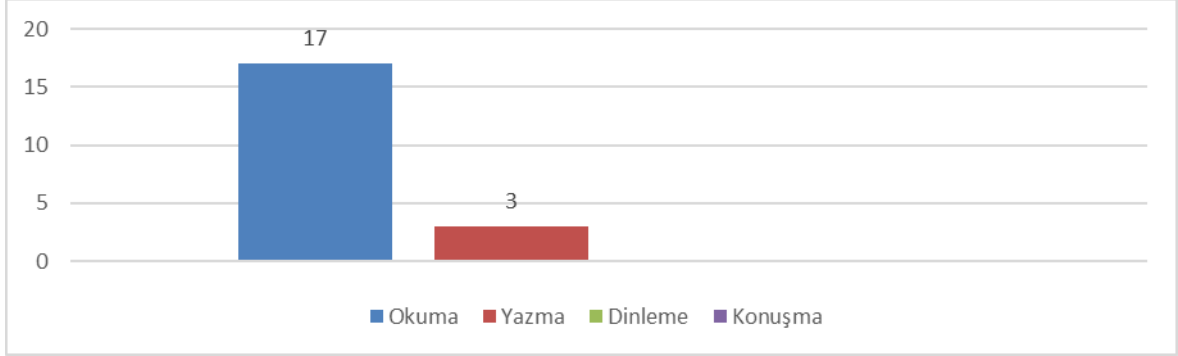
Araştırma materyallerinin seçiminde, verilerin toplanmasında ve veri analizi sürecinde Türkçe alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Geçerlik, nitel araştırmalarda ölçme aracının ölçmeyi hedeflediği olguyu yanlışsız ölçmesiyle çok yakından alakalıdır. Bu durumda elde edilen veriler gerçeği yansıtmaktadır ve araştırma sonuçlarının geçerliliğine katkı sağlar. Çalışılan konunun ya da bir olgunun eksiksiz incelenebilmesi, bir fotoğraf oluşturulabilmesi üzere elde edilen verileri teyit etmesine katkı sağlayacak bazı fazladan yöntemler (kullanılmasına ihtiyaç duyulur (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 51). Bu doğrultuda ilk olarak, araştırmacı çalışma materyalleri üzerinde inceleme gerçekleştirmiştir. Yapılan incelemelerin ardından Türkçe eğitimi alanında uzmanlaşmış üç öğretim üyesiyle görüş alışverişi gerçekleştirmiştir. Görüş alışverişinin ardından çalışmanın nasıl ilerletileceği ve elde edilen verilerin nasıl analiz edileceği hususunda ortak görüş sağlanarak verilerin toplanması ve analizi sürecine geçiş yapılmıştır. Bu süreçte de veriler ilk olarak araştırmacı tarafından analiz edilmiş, sonrasında Türkçe eğitimi alanında uzmanlaşmış iki öğretim üyesi tarafından yapılan analizlerle birlikte verilerin ayrıntılı bir şekilde kontrolü gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın amacından ve araştırma problemlerinden hareketle sağlanan verilere yer verilmiştir. Veriler araştırma soruları doğrultusunda sırasıyla sunulmuştur.

2018 LGS Türkçe Bölümü Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı'na Göre Durumu ile İlgili Bulgular

Araştırmanın bu alt probleminde “2018 LGS Türkçe sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre durumu nasıldır?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu kapsamda 2018 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların, TÖP'te yer alan beceri alanlarına göre dağılımı Grafik 1'de sunulmuştur:

Grafik 1. 2018 LGS Türkçe Bölümünde Bulunan Soruların Türkçe Dersi Öğretim Programı Beceri Alanlarına Göre Dağılımı

Grafik 1. incelendiğinde 2018 LGS Türkçe bölümünde 20 sorunun yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda, TÖP'te tanımlanmış beceri alanlarında bulunan kazanımlara göre incelenen 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 17'sinin (%85) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 3'ünün (%15) ise yazma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında 2018 LGS Türkçe bölümünde konuşma ve dinleme beceri alanlarındaki kazanımlara yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2018 LGS Türkçe bölümünde yer alan 20 sorunun TÖP'te bulunan kazanımlara göre durumuna yönelik elde edilen veriler yüzde ve frekans analizleri ile Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2. 2018 LGS Türkçe Bölümündeki Soruların TDÖP'deki Kazanımlara Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Kazanım Kodu	Kazanım	Soru Kodu	Beceri Alanı	Alt Beceri Alanı	Genel Toplam	
					f	%
T.8.3.5.	Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.	2018.S.1. 2018.S.3.	Okuma	Söz Varlığı	2	%10
T.8.3.8.	Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.	2018.S.2.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.9.	Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.	2018.S.15.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.14.	Metinle ilgili soruları cevaplar.	2018.S.9.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.17.	Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.	2018.S.6. 2018.S.14.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.3.18.	Metindeki yardımcı fikirleri belirler.	2018.S.13.	Okuma	Anlama	1	%5

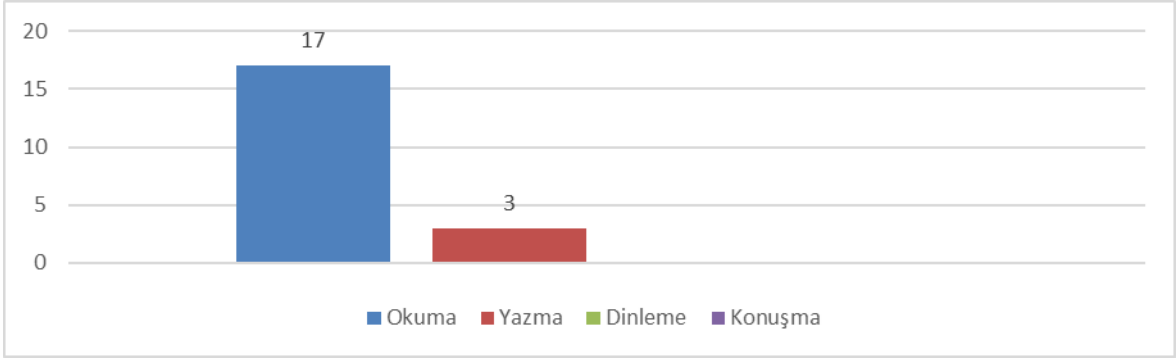
T.8.3.21.	Metnin içeriğini yorumlar.	2018.S.10.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.23.	Metinler arasında karşılaştırma yapar.	2018.S.20.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.25.	Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	2018.S.4. 2018.S.7. 2018.S.11. 2018.S.18.	Okuma	Anlama	4	%20
T.8.3.26.	Metin türlerini ayırt eder.	2018.S.19.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.32.	Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.	2018.S.12.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.34.	Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.	2018.S.5.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.4.16.	Yazdıklarını düzenler.	2018.S.16. 2018.S.17.	Yazma	-	2	%10
T.8.4.19.	Cümle türlerini tanıır.	2018.S.8.	Yazma	-	1	%5

Tablo 2’de görüldüğü üzere 2018 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların, TÖP kazanımlarına göre durumuna bakıldığında 20 sorunun 4’ünün (%20) T.8.3.25. kodlu “Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.” okuma becerisi kazanımına yönelik olduğu tespit edilmiştir. T.8.3.5. kodlu “Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.” okuma, T.8.3.17. kodlu “Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.” okuma ve T.8.4.16. kodlu “Yazdıklarını düzenler.” yazma becerisi kazanımlarına yönelik ise ikişer (%10) sorunun yer aldığı görülmektedir. Türkçe bölümündeki sorularda en az sayıda yer alan kazanımların (%5) ise T.8.3.8. kodlu “Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.” okuma, T.8.3.9. kodlu “Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.” okuma, T.8.3.14. kodlu “Metinle ilgili soruları cevaplar.” okuma, T.8.3.18. kodlu “Metindeki yardımcı fikirleri belirler.” okuma, T.8.3.21. kodlu “Metnin içeriğini yorumlar.” okuma, T.8.3.26 kodlu “Metin türlerini ayırt eder.” okuma, T.8.3.32. kodlu “Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.” okuma, T.8.3.34. kodlu “Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.” okuma becerisi ve T.8.4.19 kodlu “Cümle türlerini tanıır.” yazma becerisi kazanımları olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2’ye göre 2018 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan soruların okuma alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 17 sorunun 4’ünün (%23,53) “söz varlığı”, 13’ünün (%76,47) ise “anlama” alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2018 LGS Türkçe bölümünde “akıcı okuma” alt beceri alanına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2019 LGS Türkçe Bölümü Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı’na Göre Durumu ile İlgili Bulgular

Araştırmanın bu alt probleminde “2019 LGS Türkçe sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı’na göre durumu nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu kapsamda 2019 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların, TÖP’te bulunan kazanımlar bağlamında beceri alanlarına göre dağılımına yönelik elde edilen veriler Grafik 2’de sunulmuştur:

Grafik 2. 2018 LGS Türkçe Bölümünde Yer Alan Soruların Türkçe Dersi Öğretim Programı Beceri Alanları Göre Dağılımı

Grafik 2. incelendiğinde 2019 LGS Türkçe bölümünde 20 sorunun yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda, TÖP'te tanımlanmış beceri alanlarında bulunan kazanımlara göre incelenen 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 17'sinin (%85) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 3'ünün (%15) ise yazma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında 2019 LGS Türkçe bölümünde konuşma ve dinleme beceri alanları kazanımlarına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2019 LGS Türkçe bölümündeki 20 sorunun TÖP'te bulunan kazanımlar doğrultusunda durumuna yönelik elde edilen veriler yüzde ve frekans analizleri ile Tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3. 2019 LGS Türkçe Bölümündeki Soruların 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki Kazanımlara Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Kazanım Kodu	Kazanım	Soru Kodu	Beceri Alanı	Alt Beceri Alanı	Genel Toplam	
					f	%
T.8.3.5.	Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.	2019.S.1.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.6	Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısı belirler.	2019.S.2. 2019.S.8.	Okuma	Söz Varlığı	2	%10
T.8.3.8	Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.	2019.S.3.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.9.	Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.	2019.S.10.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.14.	Metinle ilgili soruları cevaplar.	2019.S.14.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.16.	Metnin konusunu belirler.	2019.S.15.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.21.	Metnin içeriğini yorumlar.	2019.S.18.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.25.	Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	2019.S.9. 2019.S.16.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.3.26.	Metin türlerini ayırt eder.	2019.S.6.	Okuma	Anlama	1	%5

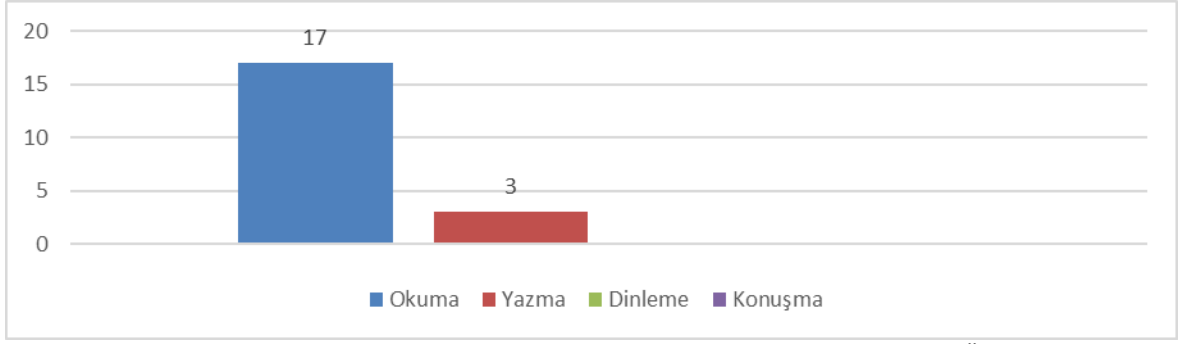
T.8.3.27.	Görsellerle ilgili soruları cevaplar.	2019.S.4. 2019.S.5.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.3.29.	Medya metinlerini analiz eder.	2019.S.7.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.32.	Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.	2019.S.17. 2019.S.19. 2019.S.20.	Okuma	Anlama	3	%15
T.8.4.16.	Yazdıklarını düzenler.	2019.S.12. 2019.S.13.	Yazma	-	2	%10
T.8.4.19.	Cümle türlerini tanıır.	2019.S.11.	Yazma	-	1	%5

Tablo 3'te görüldüğü üzere 2019 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların TÖP kazanımlarına göre durumuna bakıldığında 20 sorunun 3'ünün (%15) T.8.3.32. kodlu "*Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.*" okuma becerisi kazanımına yönelik olduğu tespit edilmiştir. T.8.3.6 kodlu "*Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.*" okuma, T.8.3.25. kodlu "*Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.*" okuma, T.8.3.27. kodlu "*Görsellerle ilgili soruları cevaplar.*" okuma becerisi ve T.8.4.16. kodlu "*Yazdıklarını düzenler.*" yazma becerisi kazanımlarına yönelik ise ikişer (%10) sorunun yer aldığı görülmektedir. Türkçe bölümündeki sorularda en az sayıda yer alan kazanımların (%5) ise T.8.3.5. kodlu "*Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.*" okuma, T.8.3.8 kodlu "*Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.*" okuma, T.8.3.9. kodlu "*Fülimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.*" okuma, T.8.3.14. kodlu "*Metinle ilgili soruları cevaplar.*" okuma, T.8.3.16. kodlu "*Metnin konusunu belirler.*" okuma, T.8.3.21. kodlu "*Metnin içeriğini yorumlar.*" okuma, T.8.3.26. kodlu "*Metin türlerini ayırt eder.*" okuma, T.8.3.29. kodlu "*Medya metinlerini analiz eder.*" okuma becerisi ve T.8.4.19. kodlu "*Cümle türlerini tanıır.*" yazma becerisi kazanımları olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3'e göre 2019 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan soruların okuma alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 17 sorunun 5'inin (%29,41) "*söz varlığı*", 12'sinin (%70,58) ise "*anlama*" alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2019 LGS Türkçe bölümünde "*akıcı okuma*" alt beceri alanı kazanımlarına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2020 LGS Türkçe Bölümü Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı'na Göre Durumu ile İlgili Bulgular

Araştırmanın bu alt probleminde "*2019 LGS Türkçe sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre durumu nasıldır?*" sorusuna cevap aranmıştır. Bu kapsamda 2020 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların, TÖP'te bulunan kazanımlar bağlamında beceri alanlarına göre dağılımına yönelik elde edilen veriler Grafik 3'te sunulmuştur:

Grafik 3. 2020 LGS Türkçe Bölümünde Yer Alan Soruların 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı Beceri Alanlarına Göre Dağılımı

Grafik 3. incelendiğinde 2020 LGS Türkçe bölümünde 20 sorunun yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda, TÖP’te tanımlanmış beceri alanlarında bulunan kazanımlara göre incelenen 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 17’sinin (%85) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 3’ünün (%15) ise yazma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında 2020 LGS Türkçe bölümünde konuşma ve dinleme beceri alanları kazanımlarına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2020 LGS Türkçe bölümündeki 20 sorunun TÖP’te bulunan kazanımlar doğrultusunda durumuna yönelik elde edilen veriler yüzde ve frekans analizleri ile Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4. 2020 LGS Türkçe Bölümündeki Soruların Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndaki Kazanımlara Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Kazanım Kodu	Kazanım	Soru Kodu	Beceri Alanı	Alt Beceri Alanı	Genel Toplam	
					f	%
T.8.3.5.	Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.	2020.S.1.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.6.	Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.	2020.S.3.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.7.	Metindeki söz sanatlarını tespit eder.	2020.S.2.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.9.	Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.	2020.S.19.	Okuma	Söz Varlığı	1	%5
T.8.3.14.	Metinle ilgili soruları cevaplar.	2020.S.9.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.20.	Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.	2020.S.8. 2020.S.14.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.3.23.	Metinler arasında karşılaştırma yapar.	2020.S.4.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.25.	Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	2020.S.5. 2020.S.13.	Okuma	Anlama	2	%10

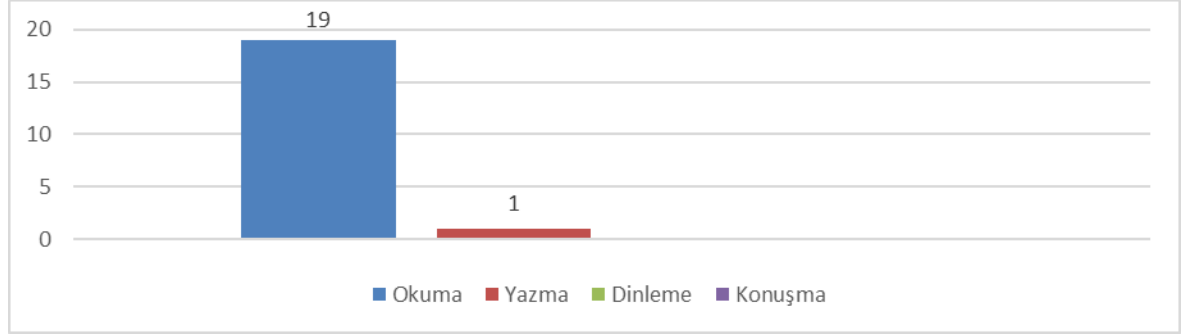
T.8.3.26.	Metin türlerini ayırt eder.	2020.S.11.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.27.	Görsellerle ilgili soruları cevaplar.	2020.S.16.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.29.	Medya metinlerini analiz eder.	2020.S.12.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.3.32.	Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.	2020.S.7. 2020.S.10.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.3.35.	Metindeki iş ve işlem basamaklarını kavrar.	2020.S.6. 2020.S.15.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.4.16.	Yazdıklarını düzenler.	2020.S.17. 2020.S.20.	Yazma	-	2	%10
T.8.4.18.	Cümlelerin öğelerini ayırt eder.	2020.S.18.	Yazma	-	1	%5

Tablo 4'te görüldüğü üzere 2020 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların TÖP kazanımlarına göre durumuna bakıldığında sınavda en çok yer alan kazanımların, 20 soruda ikişer (%10) kez tekrar eden T.8.3.20. kodlu “Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.” okuma, T.8.3.25. kodlu “Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.” okuma, T.8.3.32. kodlu “Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.” okuma, T.8.3.35. kodlu “Metindeki iş ve işlem basamaklarını kavrar.” okuma becerisi ve T.8.4.16. kodlu “Yazdıklarını düzenler.” yazma becerisine yönelik kazanımlar olduğu görülmektedir. Türkçe bölümündeki sorularda en az sayıda yer alan kazanımların (%5) ise T.8.3.5. kodlu “Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.” okuma, T.8.3.6. kodlu “Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.” okuma, T.8.3.7.kodlu “Metindeki söz sanatlarını tespit eder.” okuma, T.8.3.9. kodlu “Füilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.” okuma, T.8.3.14. kodlu “Metinle ilgili soruları cevaplar.” okuma, T.8.3.23. kodlu “Metinler arasında karşılaştırma yapar.” okuma, T.8.3.26. kodlu “Metin türlerini ayırt eder.” okuma, T.8.3.27. kodlu “Görsellerle ilgili soruları cevaplar.” okuma, T.8.3.29. kodlu “Medya metinlerini analiz eder.” okuma becerisi ve T.8.4.18. kodlu “Cümlelerin öğelerini ayırt eder.” yazma becerisi kazanımları olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4'e göre 2020 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan soruların okuma alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 17 sorunun 4'ünün (%23,52) “söz varlığı”, 13'ünün (%76,47) ise “anlama” alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2020 LGS Türkçe bölümünde “akıcı okuma” alt beceri alanına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2021 LGS Türkçe Bölümü Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı'na Göre Durumu ile İlgili Bulgular

Araştırmanın bu alt probleminde “2021 LGS Türkçe sorularının 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımlarına göre durumu nasıldır?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu kapsamda 2021 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların, TÖP'te bulunan kazanımlar bağlamında beceri alanlarına göre dağılımına yönelik elde edilen veriler Grafik 4'te sunulmuştur:

Grafik 4. 2021 LGS Türkçe Bölümünde Yer Alan Soruların 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı Beceri Alanlarına Göre Dağılımı

Grafik 4. incelendiğinde 2021 LGS Türkçe bölümünde 20 sorunun yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda, TÖP'te tanımlanmış beceri alanlarında bulunan kazanımlara göre incelenen 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 19'unun (%95) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 1'inin (%5) ise yazma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında 2021 LGS Türkçe bölümünde konuşma ve dinleme beceri alanları kazanımlarına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2021 LGS Türkçe bölümündeki 20 sorunun TÖP'te bulunan kazanımlar doğrultusunda durumuna yönelik sağlanan veriler yüzde ve frekans analizleri ile Tablo 5'te sunulmuştur:

Tablo 5. 2021 LGS Türkçe Bölümündeki Soruların Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki Kazanımlara Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Kazanım Kodu	Kazanım	Soru Kodu	Beceri Alanı	Alt Beceri Alanı	Genel Toplam f	%
T.8.3.5.	Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.	2021.S.1. 2021.S.2.	Okuma	Söz Varlığı	2	% 10
T.8.3.6.	Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.	2021.S.3.	Okuma	Söz Varlığı	1	% 5
T.8.3.10.	Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir.	2021.S.4.	Okuma	Söz Varlığı	1	% 5
T.8.3.16.	Metnin konusunu belirler.	2021.S.15.	Okuma	Anlama	1	% 5
T.8.3.17.	Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.	2021.S.8. 2021.S.10. 2021.S.11.	Okuma	Anlama	3	% 15
T.8.3.18.	Metindeki yardımcı fikirleri belirler.	2021.S.12.	Okuma	Anlama	1	% 5
T.8.3.21.	Metnin içeriğini yorumlar.	2021.S.7. 2021.S.13.	Okuma	Anlama	2	% 10

T.8.3.23.	Metinler arasında karşılaştırma yapar.	2021.S.6. 2021.S.9.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.3.25.	Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	2021.S.5. 2021.S.16. 2021.S.17.	Okuma	Anlama	3	%15
T.8.3.32.	Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.	2021.S.18. 2021.S.19.	Okuma	Anlama	2	%10
T.8.3.35.	Metindeki iş ve işlem basamaklarını kavrar.	2021.S.20.	Okuma	Anlama	1	%5
T.8.4.16.	Yazdıklarını düzenler.	2021.S.14.	Yazma	-	1	%5

Tablo 5’te görüldüğü üzere 2021 LGS Türkçe bölümünde yer alan soruların TÖP kazanımlarına göre durumuna bakıldığında 2021 LGS’de T.8.3.17 kodlu “*Metnin ana fikrini/duygusunu belirler.*” ve T.8.3.25. kodlu “*Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.*” okuma kazanımlarına yönelik olarak üçer (%15) sorunun yer aldığı görülmektedir. T.8.3.5. kodlu “*Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.*” okuma, T.8.3.21. kodlu “*Metnin içeriğini yorumlar.*” okuma, T.8.3.23 kodlu “*Metinler arasında karşılaştırma yapar.*” okuma ve T.8.3.32. “*Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.*” okuma becerisi kazanımlarına yönelik olarak ise ikişer (%10) sorunun yer aldığı görülmektedir. Türkçe bölümündeki sorularda en az sayıda yer alan kazanımların (%5) ise T.8.3.6. kodlu “*Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.*” okuma, T.8.3.10. kodlu “*Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir.*” okuma, T.8.3.16. kodlu “*Metnin konusunu belirler.*” okuma, T.8.3.18. kodlu “*Metindeki yardımcı fikirleri belirler.*” okuma, T.8.3.35 kodlu “*Metindeki iş ve işlem basamaklarını kavrar.*” okuma becerisi ve T.8.4.16.kodlu “*Yazdıklarını düzenler.*” yazma becerisi kazanımları olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5’e göre 2021 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan soruların okuma alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 19 sorunun 4’ünün (%21,05) “*söz varlığı*”, 15’inin ise (%78,94) ise “*anlama*” alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2021 LGS Türkçe bölümünde “*akıcı okuma*” alt beceri alanına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu kısmında verilerin analiz edilmesi sonucunda sağlanan bulguların tartışılması sonucunda sağlanan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın birinci araştırma sorusu doğrultusunda 2018 LGS Türkçe bölümünde yer alan 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 17’sinin (%85) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 3’ünün (%15) ise yazma becerisi kazanımlarına yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte 2018 LGS Türkçe bölümünde yer alan 20 sorunun herhangi birinde dinleme ve konuşma kazanımlarına yer verilmediği belirlenmiştir. Calp ve Alpkaya’nın (2021) 2018 LGS Türkçe sorularını 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı 8. sınıf kazanımlarına göre inceledikleri çalışmalarında bu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşür nitelikte 20 Türkçe sorusunun okuma ve yazma becerisine yönelik olduğu; konuşma ve dinleme becerilerine yönelik sınavda herhangi bir sorunun bulunmadığı sonucuna ulaştıkları görülmüştür. 2018 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan soruların okuma alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 17 sorunun 4’ünün (%23,53) “*söz varlığı*”, 13’ünün (%76,47) ise “*anlama*” alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2018 LGS Türkçe bölümünde “*akıcı okuma*” alt beceri alanına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusu doğrultusunda 2019 LGS Türkçe bölümünde yer alan 20 Türkçe sorusunun 2019 TÖP'te tanımlanmış beceri alanlarında bulunan kazanımlara göre incelenmesine bakıldığında 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 17'sinin (%85) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 3'ünün (%15) ise yazma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında 2019 LGS Türkçe bölümünde konuşma ve dinleme beceri alanları kazanımlarına yönelik soru yer almadığı tespit edilmiştir. Kaya (2021) 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlara göre 2019 LGS Türkçe sorularını incelediği çalışmasında bu çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte 20 Türkçe sorusunun okuma ve yazma becerisine yönelik olduğu; konuşma ve dinleme becerilerine yönelik sınavda herhangi bir sorunun yer almadığı sonucuna ulaşmadığı görülmüştür.

2019 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan 17 sorunun alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 5'inin (%29,41) "*söz varlığı*", 12'sinin (%70,58) ise "*anlama*" alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2019 LGS Türkçe bölümünde "*akıcı okuma*" alt beceri alanı kazanımlarına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

Üçüncü araştırma sorusu doğrultusunda 2020 LGS Türkçe bölümünde yer alan 20 Türkçe sorusunun TÖP'te tanımlanmış beceri alanlarında bulunan kazanımlara göre incelenmesine bakıldığında 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 17'sinin (%85) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 3'ünün (%15) ise yazma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında 2020 LGS Türkçe bölümünde konuşma ve dinleme beceri alanları kazanımlarına yönelik soru yer almadığı görülmektedir. 2020 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan soruların alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında 17 sorunun 4'ünün (%23,52) "*söz varlığı*", 13'ünün (%76,47) ise "*anlama*" alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2020 LGS Türkçe bölümünde "*akıcı okuma*" alt beceri alanına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

Çalışmanın dördüncü araştırma sorusu doğrultusunda 2021 LGS Türkçe bölümünde yer alan 20 Türkçe sorusunun TÖP'te tanımlanmış beceri alanlarında bulunan kazanımlara göre incelenmesine bakıldığında 20 Türkçe sorusunun sırasıyla 19'unun (%95) okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye, 1'inin (%5) ise yazma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında 2021 LGS Türkçe bölümünde konuşma ve dinleme beceri alanları kazanımlarına yönelik soru yer almadığı görülmektedir. 2021 LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik yer alan soruların alt beceri alanlarına göre dağılımına bakıldığında ise 19 sorunun 4'ünün (%21,05) "*söz varlığı*", 15'inin (%78,94) ise "*anlama*" alt beceri alanına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2021 LGS Türkçe bölümünde "*akıcı okuma*" alt beceri alanına yönelik soru yer almadığı görülmektedir.

2018-2021 yılları arasında LGS Türkçe bölümünde yer alan 80 sorunun toplamda 23 farklı kazanımı ölçmeye yönelik olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda yıllara göre en fazla tekrar eden kazanımların durumuna bakıldığında yıllara göre sınavlarda en çok tekrar eden kazanımların 80 sorunun 11'inin (13,75) T.8.3.25. kodlu "*Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.*" okuma, 8'inin (%10,00) T.8.3.32. kodlu "*Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.*" okuma, 7'sinin (%8,75) T.8.4.16. kodlu "*Yazdıklarını düzenler.*" yazma, 6'sının (%7,50) T.8.3.5. kodlu "*Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.*" okuma, 5'inin (%6,25) 7.8.3.16. kodlu "*Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.*" okuma kazanımına yönelik olduğu tespit edilmiştir. 2018-2021 yılları arasında LGS Türkçe bölümünde okuma becerisi kazanımlarını ölçmeye yönelik soruların okuma alt beceri alanlarına dağılımına bakıldığında 70

sorunun 17'sinin (%24,28) “söz varlığı”, 53'ünün ise (%75,71) “anlama” alt beceri alanını ölçmeye yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında 2018-2021 yılları arasında LGS Türkçe bölümünde “akıcı okuma” alt beceri alanını ölçmeye yönelik herhangi bir sorunun yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçları kapsamında sınav hazırlayıcılarına, araştırmacılara ve Türkçe öğretmenlerine dair öneriler aşağıda ifade edilmiştir:

- Araştırmada LGS sınavlarında dinleme, konuşma beceri alanlarına yönelik soru yer almadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda sözü edilen beceri alanlarını ölçmeye yönelik bütüncül değerlendirmeyi ön plânda tutan sınavlar hazırlanabilir.
- Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre sınavlarda yer alan soruların belirli kazanımlara yönelik olarak yoğunlaştığı görülmüştür. Bu bağlamda merkezî sınavlar hazırlanırken hiç yer verilmeyen kazanımlara yönelik sorular da hazırlanabilir.
- Bu araştırmada LGS Türkçe bölümünde bulunan soruların Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre durumları üzerinde doküman incelemesi yöntemiyle durulmuştur. Bu bağlamda çalışmanın sonuçları da göz önünde bulundurularak öğrenci ve öğretmen görüşlerine yönelik nitel çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Aksan, D. (2006). *Anlambilim*. Engin Yayınevi.
- Akyürek, G. (2019). *LGS ve TEOG sınavlarının fen bilimleri dersi öğretim programı ve yenilenmiş bloom taksonomisine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Buldur, S. ve Acar, M. (2019). Middle school teachers' views about high-stakes tests. *Kastamonu Education Journal*, 27(1), 319-330.
- Calp, M. ve Alpkaya, C. (2021). LGS Türkçe sorularının Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarına uygunluğu üzerine bir çalışma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 632-654. <https://doi.org/10.16916/aded.852085>
- Cayhan, C., ve Erhan, Akın (2015). TEOG sınavı Türkçe dersi sorularının Türkçe dersi öğretim programındaki kazanımlar açısından değerlendirilmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 106-114.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design*. London.
- Demir, S. B. ve Yılmaz T. A. (2019). En iyisi bu mu? Türkiye'de yeni ortaöğretime geçiş politikasının velilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 164-183. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.43815-445515>
- Ekinci, O. ve Bal, A. P. (2019). 2018 Yılı Liseye Geçiş Sınavı (LGS) Matematik Sorularının Öğrenme Alanları ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 9-18. <https://doi.org/10.18506/anemon.462717>
- Ekiz, D. (2004). Eğitim dünyasının nitel araştırma paradigmasıyla incelenmesi: Doğal ya da yapay. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 415-439.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, D. (2021). *2018 Türkçe dersi öğretim programı ile 2019 Lise Giriş Sınavı arasındaki ilişki üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB (2018). *Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:3*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2019). *Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:7*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Türkan, A., Leblebici, H., & Önal, İ. (2020). Opinions of teacher candidates on distance education implemented during the COVID-19 pandemic period. *Online Submission*, 7(11), 329-353. <https://doi.org/10.46827/ejes.v7i11.3355>
- Vural, C. (2020). *Son 10 yılda yapılan liselere giriş sınavlarında (SBS, TEOG ve LGS) yer alan Türkçe dersi sorularının yenilenmiş Bloom taksonomisi açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Yalçın, M. (2006). *Beden eğitimi ve sporda gözlem ve değerlendirme*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6.Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yorgancı, O. K. (2015). *Sekizinci sınıf Türkçe dersi ortak sınavı sorularının öğretim programına göre değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Benzerlik Taraması	<i>Turnitin aracılığıyla yapıldı.</i>
Etik Beyan	<i>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</i>
Etik Kurul Kararı	<i>Etik Kurul kararından muafır.</i>
Mali Destek	<i>Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.</i>
Çıkar Çatışması	<i>Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.</i>
Veri kullanılabilirliği	<i>Bu çalışmanın bulgularını destekleyen ek veriler, ilgili yazardan talep edilmesi halinde sağlanabilir.</i>
Yazar Katkısı	<i>İki yazar da makalenin geliştirilmesine ve yazılmasına önemli katkılarda bulunmuşlardır.</i>
Katılımcı Rızası	<i>Katılımcı yoktur.</i>
Telif Hakları & Lisans	<i>Dergi, dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptir ve çalışmaları Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License altında yayımlanmaktadır.</i>